קומט אלע מקבל פנים זיין

שמואל דיין

דעלעגאט פון דעם ארבעטענדן ארץ ישראל — — —

זונטאג אָוונט, פעברואר 23 אין פליי האוז

אין קאנצערט אפטיילונג באטייליקן זיך פאול טאובמאן מיט סטרונגע קוואר־טעט און דער אידישער געזאנג פאריין

זון אויפגאנג — 7.33.
זון אונטערגאנג — 5.52.

דאס אידישע וואָרט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

וועטער: קלאר און מילד

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

Vol. 20, No. 36. Winnipeg, Wed. Feb. 19, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג היץ שבת און זונטאג מיטוואך כא שבט, תר"ץ.

רעזוינסקים טויט אורטייל אָפּגעלייגט

9 שעה איידער ער האט געזאלט געפירט ווערן צו תליה, קריגט ער ידיעה אז אורטייל איז אָפּגעלייגט ביז מארט 11

רעדוויינע, סאסק., פעב. 18. — קארגע ניין שעה איידער ער האט געזאלט געפירט ווערן צו דער תליה פאר'ן מארד פון דייוויד קאץ אין מייפלקריקער דיסטריקט אין 1927, האט הערמאן רעזוינסקי אין זיין צעל געקראגן די בשורה, אז זיין טויט אורטייל איז אָפּגעלייגט געווארן ביז דעם 11טן מארט.

די אָפּלייגונג איז געקומען ווי א רעזולטאט פון'ם ארעסט אין נאווא־סקאשא פון א געווישן דזשיסי בראון, אנגעקלאגט אין מארד, רעזוינסקי, ווי באקאנט, האט די נאנצע צייט געלייקנט זיין שולד, און האט דעם מארד צוגעשריבן צו עפעס א מיס־טעריעזן דזשיסי בראון, פון וועמען קיינער האט ניט געוואוסט. די באשרייבונגען פון יענער פרעזן, וואס רעזוינסקי האט געגעבן, פאסן זיך צו צו דעם דזשיסי בראון וואס איז ארעסטירט געווארן אין נאווא־סקאשא, און דער וויסניש דעפארטמענט האט באשלאסן אָפּצולייגן רעזוינסקיס אורטייל, ביז דער נאנצער ענין וועט אויס־געפארשט געווארן.

דער טורמע וועכטער גלירא האט מיט א גערירטער שטימע געלאזט וויסן דעם פארארטייל וועגן דער גוטער פאר אים בשורה. רעזוינסקי איז געווען ווייס ווי דו וואנט, און אויף א מינוט האט עס אים אָפּגענומען דאס לשון. באלד איז ער אבער געקומען צו זיך אין האט, מיט טרערן אין די אויגן, געזאגט:

"איך האב געוואוסט אז דאס וועט קומען — דאס איז די בעסטע נייעס וואס איך האב וועגן געהאט. איך האף צו זעען אייך אלעמען ווי א פרייער מענש נאר אינגיכן".

טשעכאָסלאוואקער געזעץ־פּראָיעקט געצילט קעגן אידישע דאָקטוירים

פראג, טשעכאסלאוואקיע, פעב. 18 (איטא). — אידישע דאקטוירים וועלן מער ניט קאנען פראקטיצירן ווי ספעציאליסטן אין טשעכאסלאוואקיע, ווען דער געזעץ־פּראָיעקט פארגעשלאָגן פון'ם מיניסטער ספינא זאל אָנגענומען ווערן אין פארלאמענט.

דער געזעץ־פּראָיעקט שלאגט פאר, אז בלויז אזעלכע דאקטוירים זאלן קאנען האלטן עקזאמענס ווי ספעציאליסטן, וועלכע האבן פריער פאר א געוויסן צייט געדינט אין א שפּיטאל אין א פרייער מענש נאר אינגיכן".

ווילן איינפירן פאספארטן סיסטעם אונטער דער מאסקע פון "פרייוויליקער רעגיסטראציע"

(ספּעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

וואשינגטאן, ד. ק., פעב. 18 (איטא). — די געפאר פון'ם איינפיר פון א פאספארטן סיסטעם פאר אימיגראנטן אונטער דער אומשולדיקער מאסקע פון "פרייוויליקער רעגיסטראציע", איז געווארן קלאר היינט, ווען דער ביל פון סענאטאר בליז, פון סאוט קאראלייגא, וואס פארקערפערט דעם דאזיקן פארשלאג, אין אריינגעבראכט נאך לעצטן מאי, איז היינט ווידער אויפגענומען געווארן אין אימיגראציע קאמיסיע פון'ם סענאט.

כאטש די קאמיסיע איז זיך צוגעגאנגען ניט נעמענדיק די פראגע צו אן אפּשטימונג, ווייל ס'איז ניט געווען קיין קוואָרום, ווערט אבער פארשטאנען, אז די מערהייט פון דער קאמיסיע באציט זיך גינסטיק צו דעם פלאן, און דער ביל וועט רעקאמענ־דירט ווערן צו דער ביל אין דער פולער קאמיסיע.

זונטאג — הויז־צו־הויז זאמלונג פאר אידישער פאלקס ביבליאָטעק

קומענדיקן זונטאג, פעב. 23טן, וועט די אידישע פאלקס־ביבליאָטעק דורכפירן א הויז־צו־הויז זאמלונג, פאר דער פארגרעסערונג און אויסשפּרייטונג פון דער ביבליאָטעק ארבעט. דער קאמיטעט האפט, אז די זאמלער וועלן פריינטלאך אויפגענומען ווערן פון דעם הינג אידישן עולם.

ניי אויסטייטשונג וועט מאכן שווערער צו פאר־באָטן שחיטה

בערלין, פעב. 19 (איטא). — די קאמיסיע פון רייכסטאג וואס באשעפטיקט זיך מיט דעם פארשלאג פון די צענטריסטן אז אינ'ם פאראגראף וואס האט צו טאן מיט שחיטה אינ'ם נייעם בוך פון לעגאלע דעם סכוך פון אן אלגעמיינעם בעזעץ קענען גרויזאמקייט צו לעבעדיקע זאכן, צו פאר־באטן שחיטה, וועט מוזן אָנגענומען ווערן א ספּעציעלער געזעץ וועגן דעם.

—(::)—

אינגערע ערנסט פארוואונדעט פון אוטאָמאביל

דייוויד ראבערטסאן, פיט. יאר. אלט, איז ערנסט פארוואונדעט געווארן, ווען שפּאצירנדיק מיט זיין מוטער איבער פארטרעדוש עוועג, איז ער אנטלאפן פון איר און איז אומגעוואָרפן געווארן אויף אירע אויגן פון אן אוטאָמאביל. ער איז אָפּגעפירט געווארן מיט'ן מיסקראנקהייט שפּיטאל מיט א ברוך אינ'ם אויבערשטן טייל פון פוס.

מאניטאבער רעגירונג איז קעגן סוב־סידירטער אימיגראציע, זאגט אגרי־קולטור מיניסטער

ענטפערט אויף אָנפראגע פון דזשאן קווין. — בערניער און באַ־טשינסקי פאָדערן פרייע אימיגראציע

די מאניטאבער רעגירונג וועט ניט פאר־מאכן די פלאוויינג פאד נייע אימיגראנטן, האט מר. פרעפאנטעין, אגריקולטור מיניס־טער, דערקלערט נעכטן אין הויז. זי איז אבער קעגן וועלכער ס'איז פארם פון סוב־סידירטער אימיגראציע, אויסער דעם פלאן פון קאלאניזאציע פון בריטישע אינגלאנד־און איז קעגן אומערלאכע פראפאגאנדע אין אייראפּע פון טראנספּארטאציע קאמ־פּאניס.

טויזנטער קומען צו הזכרה נאָך די קדושים פון לעצטע ראיאָטן

ירושלים, פעב. 19 (איטא). — טויזנ־טער האבן זיך נעשפּארט אין דער ישורון שול צו דער הזכרה נעמאכט דארטן נאך די קדושים פון די לעצטע ראיאטן, דורכ־געפירט דעם טאג, וואס איז פונקט א האלב יאר לויט דעם אידישן לוח פון די געשעניש.

רבי יעקב־מאיר איז געווען דער פארזי־צער. די רעדנער זיינען געווען רבי קוק, מנחם אוסישקין און בן־צבי.

דער נעדראנג פונ'ם עולם ארום דער שול איז געווען אזוי גרויס, אז רבי עזריאל און אנדערע אנגעזעענע פערזענלאכקייטן האבן ניט געקאנט אריינגדרינגען.

ירושלים, פעב. 18 (איטא). — דא האט זיך היינט געעפנט דער פּראָצעס פון 12 אראבער, אנגעקלאגט אינ'ם מארד פון דר. פיר מיטגליעדער פון דער אבנשדיר נאזלאן פאמיליע אין חברון.

אברהם אבושדיר, 16 יאר אלט, וועל־בער האט בייגעוואוינט דעם מארד, איז דער הויפּט עדות פון דער אנקלאגע. ער האט לעבעדיק באשריבן ווי פיר פון די אנגעקלאגטע, באוואפנט מיט שווערדן, האבן דערשטאכן זיין פאטער. ער דער־ציילט אויך, ווי אן אראבער מיט'ן נאמען אבדעל שאקיר האט אים אליין א זעץ גע־טאן מיט א האק, און ווען ער איז געפאלן האט ער צענומען זיינע קליידער און אויס־געטרייסלט זיינע קעשענעס.

9 שעה איידער ער האט געזאלט געפירט ווערן צו תליה, קריגט ער ידיעה אז אורטייל איז אָפּגעלייגט ביז מארט 11

רעדוויינע, סאסק., פעב. 18. — קאר־גע ניין שעה איידער ער האט געזאלט גע־פירט ווערן צו דער תליה פאר'ן מארד פון דייוויד קאץ אין מייפלקריקער דיסטריקט אין 1927, האט הערמאן רעזוינסקי אין זיין צעל געקראגן די בשורה, אז זיין טויט אורטייל איז אָפּגעלייגט געווארן ביז דעם 11טן מארט.

די אָפּלייגונג איז געקומען ווי א רעזולטאט פון'ם ארעסט אין נאווא־סקאשא פון א געוויסן דזשיסי בראון, אנגעקלאגט אין מארד, רעזוינסקי, ווי באקאנט, האט די נאנצע צייט געלייקנט זיין שולד, און האט דעם מארד צוגעשריבן צו עפעס א מיס־טעריעזן דזשיסי בראון, פון וועמען קיינער האט ניט געוואוסט. די באשרייבונגען פון יענער פרעזן, וואס רעזוינסקי האט גע־געבן, פאסן זיך צו צו דעם דזשיסי בראון וואס איז ארעסטירט געווארן אין נאווא־סקאשא, און דער וויסניש דעפארטמענט האט באשלאסן אָפּצולייגן רעזוינסקיס אורטייל, ביז דער נאנצער ענין וועט אויס־געפארשט געווארן.

דער טורמע וועכטער גלירא האט מיט א גערירטער שטימע געלאזט וויסן דעם פארארטייל וועגן דער גוטער פאר אים בשורה. רעזוינסקי איז געווען ווייס ווי דו וואנט, און אויף א מינוט האט עס אים אָפּגענומען דאס לשון. באלד איז ער אבער געקומען צו זיך אין האט, מיט טרערן אין די אויגן, געזאגט:

"איך האב געוואוסט אז דאס וועט קו־מען — דאס איז די בעסטע נייעס וואס איך האב וועגן געהאט. איך האף צו זעען אייך אלעמען ווי א פרייער מענש נאר אינגיכן".

"עמעס" פארלאנגט איבערצורייסן אָפּמאך מיט'ן "ארט"

אונטער פירערשאפט פון "פארווערטס", נוצט אויס קאמפּיין פאר דעקלאסירטע פאר "אנטי־סאוועטישער פּראָפּאגאנדע", און מען דארף דערפאר האנדלען מיט אים ווי מיט דער לאנדאנער אידישער פעדעראציע. — ניט נעמען זיין געלט. — האט אויך טענות צום "דזשאינט". — וולאדעק לייקנט באהויפּטונג פון "עמעס".

נייע מאסן־ארעסטן פון ציוניסטן אין רוסלאנד

(ספּעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

מאסקווע, פעב. 19 (איטא). — א גרוי־סע צאל געוועזענע מיטגלידער פון פאר־שיידענע ציוניסטישע אָפּטיילונגען זיינען היינטיקע וואך ארעסטירט געווארן אין לענינגראד.

א גרויסע צאל ציוניסטן איז אויך ארעסטירט געווארן אין מאסקווע. צווישן די ארעסטירטע מיטגלידער אין מאסקווע געפינען זיך אזעלכע וואס האבן שוין לאנג צוריק איבערגעריסן זייערע פארבינדונגען מיט דער ציוניסטישער באוועגונג.

מען גלייבט, אז די ארעסטן זיינען א רעזולטאט פון א פּראָוואקאציע, — די ארבעט פון א שפּיאָן וועלכער איז פריער געווען אקטיוו אין די ציוניסטישע רייען.

מאסקווע, פעב. 18 (איטא). — דער "עמעס", אפיציעלער אָרגאן פון די יעור־סעקן, איז היינט ארויסגעקומען מיט א שטארקער פאדערונג צו ליקווידירן דעם אלוועלטלאכן "ארט".

די צייטונג פאדערט, אז דער קאמזעט זאל אנגילירן דעם אגרומענט מיט'ן "ארט", אויב דער בערלינער "ארט" וועט ליינגער זיין פאראייניקט מיט'ן "ארט" פון ניו־יארק.

דער אמעריקאנער "ארט" ווערט באר־שולדיקט, אז ער ווענדעט אָן זיין הילף־אקטיוויטעט פאר די דעקלאסירטע אידע פאר אנטי־סאוועטישער פּראָפּאגאנדע.

"אויב דער קאמזעט האט געקאנט אי־ן בערריינען דעם אָפּמאך מיט דער לאנדאנ־ער אידישער פעדעראציע דערפאר וואס זיי זיינען אָנגעקומען געווארן פון א אלגעמיינע אמנעסטיע פון אלע אידישע פעלדער אין זייער אן שטרייטן אומפּארטייאיש".

ערנסטע אבער ער ווארפט ניט די שולד אויפ'ן אנדר־דזשאינט.

מערעזשין אינפארמירט, אז די פינף־און פופציק טראקטארס זיינען אויפ'ן וועג קיין רוסלאנד און ער האט אויסגעדריקט זיין מיינונג, אז די רעגירונג און ניט דער אנ־דר־דזשאינט, מוז פארזארגן די אידישע קאלעקטיוון מיט מעכאנישע מיטלען.

ניו־יארק, פעב. 19 (איטא). — ריידנ־ר, פעב. 19. — דייטשלאנד, פעב. 18 (אי־טא). — דער מאטראז אקעלסען, וועלכער האט אין בוענאס איירעס דערמארדעט דעם אידישן סוחר, ריינעס, און זיין אי־דישן אנגעשעלטן, לערמאן, און איז דער־נאך אנטלאפן פון א ארגענטינער טורמע קיין דייטשלאנד, איז דא גע'משפט גע־ווארן און איז פאראורטיילט געווארן צו 15 יאר טורמע און צו א 16־יאריקן פאר־לוסט פון אלע זיינע רעכט.

—(::)—

געוועזענער אפּגאנייסטאנער קעניג אויפ'ן וועג קיין קאָנ־סטאנטינאָפּאל

ווענעציע, איטאליע, פעב. 18. — גע־וועזענער קעניג אמאנולא פון אפגאני־סטאן, וועלכער איז לעצטן יאר פארטרי־בן געווארן פון זיין לאנד און האט לעצ־טענס געוואוינט אין איטאליע, איז אנ־געקומען אהער מיט זיין בראדער און זיי שווימען פון דאנען אָפּ קיין קאָנ־סטאנטינאָפּאל. ווי לאנג זיי וועלן דארט פארברייגגען און וואס זיינען די צילן פון זייער רייזע, האבן זיי ניט אנגעזאגט.

ביווערבּרוקס נייע פּאליטישע פּארטיי ווערט געשטיצט פון צווייטן פּרעסע מאגנאט, לארד ראָטערמיר

לאנדאן, פעב. 19. — לארד ראטערמיר, וועלכער איז פונקט ווי לארד ביווערבּרוק, איינער פון די מעכטיקסטע צייטונגס מאג־נאטן אין ענגלאנד, שטיצט דעם לעצטנס קאמפּיין פאר א נייער פּאליטישער פּאר־טיי, וואס זאל הויפּטזאכלאך קעמפן פאר אן איינגען אינטער־אימפּעריאלן פרייען האנדלס בונד.

שריבנדיק וועגן דעם אין "דיילי מייל" אונטער זיין איינענעם נאמען, זאגט לארד ראטערמיר:

"איך גלויב, אז די 'יוניטער עמפּייר פארטיי' וועט אין עטלאכע וואכן צייט ווערן דער מעכטיקסטער פאקטאר אין דער ברי־טישער פּאליטיק".

די נייע פּארטיי, זאגט ער, וועט ארויס־שטעלן קאנדידאטן אין די אנקומענדיקע "ביי־עלעקשאנס", ווי א טעסט פון איר שטארקייט, און וועט זיך זייער אקטיוו באטייליקן אין די קומענדיקע אלגעמיינע וואלן, ארויסשטעלנדיק קאנדידאטן אין אמווייניקסטנס האלב פון אלע באצירקן.

עס ווערט פארשטאנען, אז עטלאכע מיטגלידער פון פּארלאמענט, קאנסערוואַ־טיוון, וועלן שטיצן די נייע פּארטיי.

—(::)—

מערדער פון אידישן סוחר אין ארגענטינע פאראורטיילט צו 15 יאר טורמע אין דייטשלאנד

לונענבערג, דייטשלאנד, פעב. 18 (אי־טא). — דער מאטראז אקעלסען, וועלכער האט אין בוענאס איירעס דערמארדעט דעם אידישן סוחר, ריינעס, און זיין אי־דישן אנגעשעלטן, לערמאן, און איז דער־נאך אנטלאפן פון א ארגענטינער טורמע קיין דייטשלאנד, איז דא גע'משפט גע־ווארן און איז פאראורטיילט געווארן צו 15 יאר טורמע און צו א 16־יאריקן פאר־לוסט פון אלע זיינע רעכט.

—(::)—

געוועזענער אפּגאנייסטאנער קעניג אויפ'ן וועג קיין קאָנ־סטאנטינאָפּאל

ווענעציע, איטאליע, פעב. 18. — גע־וועזענער קעניג אמאנולא פון אפגאני־סטאן, וועלכער איז לעצטן יאר פארטרי־בן געווארן פון זיין לאנד און האט לעצ־טענס געוואוינט אין איטאליע, איז אנ־געקומען אהער מיט זיין בראדער און זיי שווימען פון דאנען אָפּ קיין קאָנ־סטאנטינאָפּאל. ווי לאנג זיי וועלן דארט פארברייגגען און וואס זיינען די צילן פון זייער רייזע, האבן זיי ניט אנגעזאגט.

קוואָטאָ אין דרום אפּ־ריקע נייט אריין אין קראפט מאי 1

קאפּשטאט, דרום אפריקע, פעב. 19 (איטא). — די נאציאָנאליסטן האבן אריינגעטראגן אן אמענדמענט צום קוואָ־טא ביל, וואס פאדערט, אז דער ביל זאל אריין אין קראפט מאי פעם 1טן. אנ־שטאט יולי 1טן, און אז בין דער ביל וועט אריין אין קראפט זאל אריינגעלא־זען ווערן אין לאנד בלויז צו 33 אימי־גראנטן פון יערן באשרייבונגען לאנד.

דער אמענדמענט איז אָנגענומען גע־ווארן מיט 55 שטימען צו 47.

פּרילינג וועטער הערשט איבער די פריירי פּראָווינצן

אבער אויך אנדערע פונקטן אין די פריירים באריכטן טעמפּעראטורן פון 40 איבער נול און העבער.

פּרילינג וועטער הערשט די לעצטע פאר־טעג איבער די פריירי פּראָווינצן, און די ווארימע כוואליע טראגט זיך איצט ארי־בער ווייטער צו מזרח.

מערעזשין אינפארמירט, אז דער פינף־און־פופציק טראקטארס זיינען אויפ'ן וועג קיין רוסלאנד און ער האט אויסגעדריקט זיין מיינונג, אז די רעגירונג און ניט דער אנ־דר־דזשאינט, מוז פארזארגן די אידישע קאלעקטיוון מיט מעכאנישע מיטלען.

ניו־יארק, פעב. 19 (איטא). — ריידנ־ר, פעב. 19 (איטא). — דער מאטראז אקעלסען, וועלכער האט אין בוענאס איירעס דערמארדעט דעם אידישן סוחר, ריינעס, און זיין אי־דישן אנגעשעלטן, לערמאן, און איז דער־נאך אנטלאפן פון א ארגענטינער טורמע קיין דייטשלאנד, איז דא גע'משפט גע־ווארן און איז פאראורטיילט געווארן צו 15 יאר טורמע און צו א 16־יאריקן פאר־לוסט פון אלע זיינע רעכט.

—(::)—

געוועזענער אפּגאנייסטאנער קעניג אויפ'ן וועג קיין קאָנ־סטאנטינאָפּאל

ווענעציע, איטאליע, פעב. 18. — גע־וועזענער קעניג אמאנולא פון אפגאני־סטאן, וועלכער איז לעצטן יאר פארטרי־בן געווארן פון זיין לאנד און האט לעצ־טענס געוואוינט אין איטאליע, איז אנ־געקומען אהער מיט זיין בראדער און זיי שווימען פון דאנען אָפּ קיין קאָנ־סטאנטינאָפּאל. ווי לאנג זיי וועלן דארט פארברייגגען און וואס זיינען די צילן פון זייער רייזע, האבן זיי ניט אנגעזאגט.

אמעריקע זאָגט זיך אָפּ פון געבן וויזעס צו די ענונות

וואַרשע, פעב. 18 (איטא). — די אמעריקאנער רעגירונג האט אָפּגעזאגט די בקשה פון הונדערטער ענונות, וועלכע האבן געוואלט פאָרן אין די שטאטן צו נעמען חליצה.

דער אמעריקאנער אמבאסאדאר האט מיט א געוויסער צייט צוריק געהאט צוגעזאגט צום ראבינאט צו באמיען זיך צו קריגן וויזעס אמווייניקסטנס פאר א הונדערט פון די ענונות. איצט האט ער אינפאר־מירט דעם ראבינאט, אז זיין רעגירונג האט באשלאסן קיין אויסגעשאסן און אייקינס האט געקראגן א לאד שרויס אין זיין פוס אריין.

—(::)—

אמעריקע זאָגט זיך אָפּ פון געבן וויזעס צו די ענונות

וואַרשע, פעב. 18 (איטא). — די אמעריקאנער רעגירונג האט ענדיגיליק אָפּגעזאגט די בקשה פון הונדערטער ענונות, וועלכע האבן געוואלט פאָרן אין די שטאטן צו נעמען חליצה.

דער אמעריקאנער אמבאסאדאר האט מיט א געוויסער צייט צוריק געהאט צוגעזאגט צום ראבינאט צו באמיען זיך צו קריגן וויזעס אמווייניקסטנס פאר א הונדערט פון די ענונות. איצט האט ער אינפאר־מירט דעם ראבינאט, אז זיין רעגירונג האט באשלאסן קיין אויסגעשאסן און אייקינס האט געקראגן א לאד שרויס אין זיין פוס אריין.

קאבינעט קריזיס אין פּראנקרייך ניט געלייזט

פאריז, פעב. 19. — דער קאבינעט קרי־זיס, פאראורזאכט פון'ם דורכפאל פון רע־זיגנאציע פון פרעמיער מאדריאם רעגירונג איז נאך דערווייל ווייט פון צו זיין גע־לייזט. פרעזידענט דומערג האט זיך בא־ראטן מיט אלע וויכטיקערע פּאליטישע פּי־רער וועגן דעם ענין, אבער דערווייל אן רעזולטאט.

צווישן די וואס דער פרעזידענט האט איינגעלאדן אין אויך געווען פּואנקארע, כאטש עס איז ניט זיכער, אויב דער פרע־זידענט האט בדעה אים אנצובאטן די פרעמיערשאפט.

—(::)—

מאכט פאסטקע צו כאפּן גנבים און איבערצייגט זיך אליין, אז זי ארבעט גוט

וואַרקווארט, אנט., פעב 19. — האַ־ווארד אייקינס, א הינער פארמער האט געליטן פון גנבים, וואס האבן גע'גנב'עט ביי אים זיינע עופות. האט ער ביים עור־פות הויז אוועקגעשטעלט אזא סארט פאסטקע, וואס אז מען רירט זיך אן איר אן, שיסט אויס א ביקס מיט שרויט גלייך אין דעם וואס גייט דורך דער טיר.

באלד האט ער געהאט א געלעגענהייט צו זען, ווי די פאסטקע ארבעט. ווען ער איז אריין אין עופות־הויז, אין אונטער־געשפּרונגען א קאץ פון דאך גלייך אויף דער פרוזשינע פון דער פאסטקע. דער ביקס האט אויסגעשאסן און אייקינס האט געקראגן א לאד שרויס אין זיין פוס אריין.

—(::)—

אינגערע ערנסט פארוואונדעט פון אוטאָמאביל

דייוויד ראבערטסאן, פיט. יאר. אלט, איז ערנסט פארוואונדעט געווארן, ווען שפּאצירנדיק מיט זיין מוטער איבער פּארטרעדוש עוועג, איז ער אנטלאפן פון איר און איז אומגעוואָרפן געווארן אויף אירע אויגן פון אן אוטאָמאביל. ער איז אָפּגעפירט געווארן מיט מיסקראנקהייט שפּיטאל מיט א ברוך אינ'ם אויבערשטן טייל פון פוס.

טויזנטער קומען צו לויה פון אלטן רב אין ניי־זעלאנד

מעלבורן, ניי־זעלאנד, פעב. 18 (איטא). טויזנטער מענשן זיינען געקומען צו דער לויה פון דעם וועלינגטאנער רב, וואן־סטאווערן, וועלכער איז דארט געשטאָרבן אין עלטער פון 81 יאר. דער פארשטאָר־בענער איז געווען רב אין וועלינגטאן 53 יאר און איז געווען באליבט ביי דער גאנ־צער באפעלקערונג.

צו דער איינדרוקספולער צערעמאניע אין דער שול זיינען געקומען דער הויפּט־רייכטער, דער אטורני־דזשענעראל, דער אנגליקאנישער ארכיבישאָפּ, מיטגלידער פון פארלאמענט און פיל פארטרעטער פון צייטונג ארגאניזאציעס. דער פּרעמיער פון ניי־זעלאנד האט אין א טרויער טעלעגראַ־מע דערקלערט, אז דער רב סטאווערן איז געווען באליבט ניט נאר ביי אידן, נאר ביי די מענשן אין אלע גלויבנס. "אין זיין טויט האט ניי־זעלאנד פארלוירן איינעם פון אירע פּראמענינטסטע בירגער", האט דער מיניסטער דערקלערט אין זיין טעלע־גראמע.

טויזנטער קומען צו הזכרה נאָך די קדושים פון לעצטע ראיאָטן

ירושלים, פעב. 19 (איטא). — טויזנ־טער האבן זיך געשפּארט אין דער ישורון שול צו דער הזכרה נעמאכט דארטן נאך די קדושים פון די לעצטע ראיאטן, דורכ־געפירט דעם טאג, וואס איז פונקט א האלב יאר לויט דעם אידישן לוח פון די געשעניש.

רבי יעקב־מאיר איז געווען דער פּארזי־צער. די רעדנער זיינען געווען רבי קוק, מנחם אוסישקין און בן־צבי.

דער נעדראנג פונ'ם עולם ארום דער שול איז געווען אזוי גרויס, אז רבי עזריאל און אנדערע אנגעזעענע פערזענלאכקייטן האבן ניט געקאנט אריינגדרינגען.

ירושלים, פעב. 18 (איטא). — דא האט

פּרילינג וועטער הערשט איבער די פריירי פּראָווינצן

אבער אויך אנדערע פונקטן אין די פריירים באריכטן טעמפּעראטורן פון 40 איבער נול און העבער.

פּרילינג וועטער הערשט די לעצטע פאר־טעג איבער די פריירי פּראָווינצן, און די ווארימע כוואליע טראגט זיך איצט ארי־בער ווייטער צו מזרח.

מערעזשין אינפארמירט, אז די פינף־און־פופציק טראקטארס זיינען אויפ'ן וועג קיין רוסלאנד און ער האט אויסגעדריקט זיין מיינונג, אז די רעגירונג און ניט דער אנ־דר־דזשאינט, מוז פארזארגן די אידישע קאלעקטיוון מיט מעכאנישע מיטלען.

ניו־יארק, פעב. 19 (איטא). — ריידנ־ר, פעב. 19 (איטא). — דער מאטראז אקעלסען, וועלכער האט אין בוענאס איירעס דערמארדעט דעם אידישן סוחר, ריינעס, און זיין אי־דישן אנגעשעלטן, לערמאן, און איז דער־נאך אנטלאפן פון א ארגענטינער טורמע קיין דייטשלאנד, איז דא גע'משפט גע־ווארן און איז פאראורטיילט געווארן צו 15 יאר טורמע און צו א 16־יאריקן פאר־לוסט פון אלע זיינע רעכט.

—(::)—

געוועזענער אפּגאנייסטאנער קעניג אויפ'ן וועג קיין קאָנ־סטאנטינאָפּאל

ווענעציע, איטאליע, פעב. 18. — גע־וועזענער קעניג אמאנולא פון אפגאני־סטאן, וועלכער איז לעצטן יאר פארטרי־בן געווארן פון זיין לאנד און האט לעצ־טענס געוואוינט אין איטאליע, איז אנ־געקומען אהער מיט זיין בראדער און זיי שווימען פון דאנען אָפּ קיין קאָנ־סטאנטינאָפּאל. ווי לאנג זיי וועלן דארט פארברייגגען און וואס זיינען די צילן פון זייער רייזע, האבן זיי ניט אנגעזאגט.

אונזער "ספּעץ" איבער חסידישע נגונים

ב. שעפס. מיינט, אז חסידישע נגונים לאזן זיך ניט צאמען אין שטרייטנע קונסטלערי־שע פארמען, — זיי דארפן פליען און שלענגלען זיך פריי, ווי א טייכל, און ניט ווי א געגראבענער קאנאל, הייסט ס.

איך זע אבער ניט אין פארוואס. אט לאזן זיך דאך די מער איינפאכע פאלקס־לידער יא איינפאכן אין קונסטלערישע פארמען.

ס'האט געמוזט זיין עפעס אנדערש, אויף מארגן אוונט, אין פרץ־אינסטיטוט, אין א מער אינטימע קריין, האבן די זעל־בע און אנדערע חסיד'ישע נגונים אירע געמאכט א שטארקן רושם. זי האט דארטן ניט פארלאדן דעם קאנטאקט מיט'ן עולם.

אפשר איז געדעכט אָן אנדער פריינט מיינער: די הבימה, זאגט ער, איז גע־ווייגט צו שפּילן אין אייגנען קריין . . .

אבער דאכט זיך אז חיה'לע גרובער האט שוין געשטודערט גרויסע אודיענצן אין ניו־יארק?

**

אל. הערים איז שוין אונזערער אן אל־טער באקאנטער, אין מיר האבן צו אים ווידער אלמע טעמת.

הערסיעס קינסטלערישע פעאיקייטן זיי־נען אויסער צווייפל. ער איז אבער ליידער גענוינט אליין אונטערצושעצן זיך אן לאזן זיך אויף שקאצווייען, וואס פארביליקן אביסל זיין קינסטלערישן טאלאנט.

אט, לכשל, צוליב וואס זיין פארגרעסיר־ן זיך פאר א אידענע אן מיט'ן גרים נעמען דעם עולם אויף זיכער? וואלט ניט בעסער געווען, ווען אל. הערים שטעלט פאר א אידענע (און ער קאן די מלאכה), איידער א אידענע זאל פארשטעלן אל הערים? . .

זיין אויפטריט דא פאראיארן האט מיף באוואונען צו שרייבן זייער א ווארימען אָפּרוף וועגן זיין רייף וועגן צו זעלבסט־דערקענטנג, אים איז געלונגען פאראיארן אויסצוקלייבן אזא פּראָגראם, וואו דאס קינסטלערישע אין אים האט געפונען א תיקון.

דאס יאר איז עס אים ניט אזוי געלונ־גען, און ער האט געמוזט זוכן א רעטונג אין דרויסנדיקע עפעקטן.

אגב איז ער אויף דעם צווייטן אוונט בכלל געווען מזל'דיקער אין זיין אויסוואל, ווי דעם ערשטן.

**

און צום סוף — זעט עס מיר אויס, אז דאס פּראָגראם איז געווען אביסל צו מאַ־נאטאן, — ווידער לידער, און ווידער פאר־לעזונגען, — כאטש מיט וואריאציעס.

א בילדל, אן איינאקטער, און דאס גליכן, וואו חיה'לע גרובער וואלט געהאט א שפּיל פאר איר דראמאטישן טאלאנט און אל. הערים — פאר זיין טאלאנט ווי א קאמיקער, וואלט צוגעגעבן דעם פּראָג־ראם א חיבש ביסל פרישקייט.

נאכאלעמען אבער, האבן מיר געהאט צוויי אינטערעסאנטע אוונטן מיט די קינ־סטלער, און מיר וועלן זיי אויפנעמען ווי זייער אנגעלייגטע געסט קומענדיקן יאר, אויב עס וועט זיי אויסקומען זיך צו זיין דא. — צוזאמען אדער באזונדער.

אנב - אורחא

פון מארק

דער העריס־גרובער אוונט

עס איז געווען אנגענעם צו זעען דעם געדראנג פונ'ם גרויסן עולם ביים וואקער טעאטער זונטאג אוונט, — און איך האב אנגעהויבן טראכטן, אז נאכאלעמען פאר־דינט אפשר דער ווינינגער אידישער עולם אביסל פון די לויב־געזאנגען וואס געסט טיילן אים אויס.

אט האט מען אראנזשירט א קונסט־אוונט, אן סענסאציעס און אן ביליקע פארווייל־ונגען וואס ציען געוויינלאך אן אמעריקאנער עולם, — אן אוונט אן וועל־כע ס'איז פרעטענזיעס, אויסער אויף קונסט.

און דאך איז דער עולם געקומען אין מאסן, און האט כמעט ווי אָנגעפילט דעם גרויסן וואקער טעאטער.

און דאס איז א גרעסערער קאמפּליומענט פאר ווינינגער אידישן עולם, ווי פאר די קינסטלער, וועמעס נאמען איז געגאנגען פאר זיי, און פאר דעם אידיש־נאציאנאלן ארבעטער פארבאנד, וואס האט דער ערש־טער אראנזשירט די אונטערנעמונג און אויף וועמעס וואָרט דער עולם האט זיך פארלאזן.

**

פון חיה'לע גרובער האבן מיר זייער פיל געהערט, און מיר האבן טאקע זייער פיל דערוואוסט פון איר.

סיי איר איינענער נאמען און סיי דער נאמען פון דער ארגאניזאציע מיט וועלכער זי איז געווען פארבונדן ("הבימה") האבן אונז בארעכטיקט צו שטעלן צו איר זייער גרויסע פאדערונגען.

און אין דעם ערשטן טייל פון איר פּראָגראם (פאלקס־לידער) האט זי בארעכ־טיקט אונזערע פאדערונגען.

איר כח ליגט ניט לחלוטין אין איר שטימע, נאר אין דער קינסטלערישער אט־מאספערע וואס זי שאפט ארום זיך און אין דער שטימונג וואס שטראלט ארויס פון איר און באווירקט איר עולם.

זי האט פון די איינפאכע פאלקס לידער געשאפן קונסט־ווערק און האט אין זיי אריינגעבלאזן א נייע נשמה. דער עולם האט דערשפּירט די נשמה און האט דורכ־געלעבט אירע שטימונגען.

עפעס האט אבער פאסירט מיטן צווייטן טייל פון איר פּראָגראם, באזונדערס ווען עס איז געקומען צו די חסידישע נגונים. דער פאדים וואס האט זי פארבונדן מיט'ן עולם האט שיר ניט געפלאכט, און זי איז געבליבן כמעט אליין אויף דער ביטע, מיט אירע איבערלעבונגען . . .

**

אונזער "ספּעץ" איבער חסידישע נגונים

ב. שעפס. מיינט, אז חסידישע נגונים לאזן זיך ניט צאמען אין שטרייטנע קונסטלערי־שע פארמען, — זיי דארפן פליען און שלענגלען זיך פריי, ווי א טייכל, און ניט ווי א געגראבענער קאנאל, הייסט ס.

איך זע אבער ניט אין פארוואס. אט לאזן זיך דאך די מער איינפאכע פאלקס־לידער יא איינפאכן אין קונסטלערישע פארמען.

ס'האט געמוזט זיין עפעס אנדערש, אויף מארגן אוונט, אין פרץ־אינסטיטוט, אין א מער אינטימע קריין, האבן די זעל־בע און אנדערע חסיד'ישע נגונים אירע געמאכט א שטארקן רושם. זי האט דארטן ניט פארלאדן דעם קאנטאקט מיט'ן עולם.

אפשר איז געדעכט אָן אנדער פריינט מיינער: די הבימה, זאגט ער, איז גע־ווייגט צו שפּילן אין אייגנען קריין . . .

אבער דאכט זיך אז חיה'לע גרובער האט שוין געשטודערט גרויסע אודיענצן אין ניו־יארק?

**

אל. הערים איז שוין אונזערער אן אל־טער באקאנטער, און מיר האבן צו אים ווידער אלמע טעמת.

הערסיעס קינסטלערישע פעאיקייטן זיי־נען אויסער צווייפל. ער איז אבער ליידער גענוינט אליין אונטערצושעצן זיך אן לאזן זיך אויף שקאצווייען, וואס פארביליקן אביסל זיין קינסטלערישן טאלאנט.

אט, לכשל, צוליב וואס זיין פארגר